

Pred časom sem v prispevku, prirejenem po Garden Illustrated opisal akcijo revije med angleškimi oblikovalci in pisci vrtov o njihovih najbolj priljubljenih in priporočljivih rastlinah. Izkazalo se je, da ima vsak anketiranec svoje rastline, rastlina, ki bi bila skupna vsaj petim anketirancem, pa ne obstaja. V omenjenem prispevku sem tudi pozval slovenske vrtoljube, da sporočijo svoj izbor rastlin, pa tudi sam sem obljubil, da osvetlim svoj izbor. Gospa Slavica Prelog se je odzvala prva in izbrala 15 rodov zanimivih rastlin, ki so njej ljube, odlično uspevajo v njenem vrtu in jih priporoča tudi drugim. Izbor je vsekakor zanimiv toda hkrati tudi izredno obsejen in za nekoga, ki bi si zaželel prav določeno rastlino, npr. iz rodu Anemone, neuporaben. Kako težavna je naloga izbora najbolj priljubljenih rastlin, tolovek uvidi že, ko začne sam sestavljati seznam rastlin.

V svojem vrtu imam dve veliki skupini rastlin, slovenske samonikle rastline in tujerodne rastline, ki poskrbijo za globalizacijo vrta. Na ta način samonikle rastline v vrtu predstavljajo vez med domačim okoljem in svetom. Prav iz tega vidika sem se odločil, da predstavim dva seznama rastlin ločeno, seznam slovenskih samoniklih rastlin in seznam tujerodnih okrasnih rastlin. Izbor je bil težaven, odločitev pa je temeljila na barvni in strukturni učinkovitosti rastline v vrtu, zahtevnosti vzgoje in odpornosti proti boleznim in škodljivcem.

15 SLOVENSКИH AVTOHTONIH RASTLIN:

Aquilegia vulgaris navadna orlica, v prvi polovici maja vnaša v vrt, skupaj z brezštevili križanci preprostost in igrivost pred razcvetom potonik, perunik in makov. Vsako leto presenečajo z novo lokacijo in novim sosedom v vrtu. Spomin na notranjske gmajne.

Aruncus dioicus navadno kresničevje. Junij označujejo kresnice, ki z drobnimi lukami osvetljujejo vrt v mraku, kres in skrivnosti kresnega večera. Zato je kresničevje nepogrepljiva junijska rastlina, hkrati pa nezahtevna in enostavno lepa.

Caltha palustris navadna kalužnica, nepogrepljiva trajnica za mokro rastišče ali obrobo vodnim motivom.

Campanula patula razprostrta zvončica, posejana med perunikami in maki ustvarja navkljub aristokratskim perunikam naraven videz cvetlične grede.

Corydalis cava votli petelinček, v drugi polovici marca prekrijejo gozdnati motiv s preprogo, stekano iz množice belih in vijoličnih rožnatih cvetov. Kakšna bujnost cvetja v tem času!

Cyclamen purpurascens ciklama, omamno dišični cvetovi naznanjajo krajše dneve, prehod poletja v jesensko obdobje. Toda ni zanimiv samo cvet, tudi listi z najrazličnejšimi vzorci so vredni pozornosti. Prava tarča za tiste, ki znajo opazovati in uživati v detajlih.

Eranthis hyemalis navadna jarica, že v februarju silijo na plano v zatinih, sončnih legah vrta rumene glavice jaric, ki se zlijejo v zlat pajčolan med grmi nepozebnikov. Že žebele se ne morejo odreči njihovi vabljivosti.

Fagus sylvatica bukev v rdečelistni izvedbi, navadna bukev je zame eno najlepših dreves, lepa so njena debela, čim starejša so, lepša so. Lepa je v zgodnje pomladanskem zelenilu in že lepša v jeseni, ko se obleže v zlat plašč. V vrtu sicer nimam navadne, zelenolistne bukve temveč rdečelistno, katere sejanček sem našel pod staro bukvi pri gradu Snežnik. Že en spomin na domače kraje.

Helleborus atrorubens temnokrlatni teloh, v naših vrtovih že premalo poznan teloh v primerjavi s črnim telohom, ki ima, kljub imenu črni, velike bele cvetove. Že preden se olista se pojavijo cvetna stebela, ki nosijo številne krlatne cvetove, ki lahko med posameznimi rastlinami po intenziteti močno variirajo. Po cvetenju se pojavijo številni deljeni listi, ki so okras cvetličnim gredam celo leto.

Hemerocallis lilioasphodelus rumena maslenica, prijetno dišična maslenica, ki odlično uspeva v polsenci v rahlo vlažnih tleh. Lepa kombinacija s sibirsko peruniko, ki cveti ob istem času.

Iris pseudocorus

vodna perunika, pri vodnem ali močvirnatem motivu v vrtu ne sme manjkati vodna perunika. Čeprav se imenuje vodna, ta vrsta perunike uspeva tudi v bolj sušnatih tleh. Tudi po odcvetenju zadrži okrasno vrednost zaradi pokončnih sulicastih listov.

Leucojum aestivum - veliki poletni zvonček, to rastlino sem izbral predvsem zato, ker je premalo cenjena in poznana ter močno upam, da bo našla pot v vsak vrt. Potrebuje pa vlažna tla.

Molinia caerulea - modra stožka, med travami sem se brez odlašanja odločil za modro stožko. Prvič zaradi stabilnih, velikih latastih socvetji in drugič zaradi čudovite jesenske zlate obarvanosti. Skratka trava, ki jo morate imeti.

Paeonia officinalis - navadna potonika, kraljica kraških gmajin in travnikov mora imeti svoj prostor tudi v sončnih gredah vsakega vrta. Njeni preprosti cvetovi predstavljajo čudovit uvod v cvetenje njenih bohotno cvetočih sorodnic.

Phyllitis scolopendrium - jelenov jezik, zame najlepša samonikla praprotna, po prepoznavnosti brez konkurence med praprotni. Bledeči zeleni listi ostanejo oarjivi čez vso zimo.

Prišel sem do tevilke 15, kandidatov za petnajsterico pa je ostalo še veliko. Če bi se še enkrat odlojal, bi mogoče kakšno izbranko zamenjal. Toda vse izbrane rastline v mojem vrtu čudovito uspevajo in predstavljajo kljub hudi konkurenci tujerodnih rastlin pomemben element okrasnega vrta.

Čez nekaj dni sledi še izbor tujerodnih rastlin, ki dajejo pečat mojemu vrtu.

M.S.